

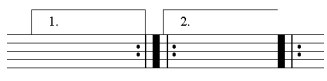

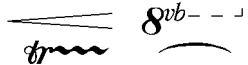

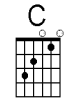

Bijlage C: Welk tool (gereedschap) gebruiken?

Elk tool plaatst elementen met unieke eigenschappen qua positionering (t.o.v. een noot, een tel in de maat, paginamarges...) en effect bij het afspelen muziek (voor één noot, voor een reeks noten...). **Gebruik de tabel van boven naar onder** om het geschikte tool te vinden voor elk element dat u in Finale wil plaatsen.

Tool	Gebruik	Bijzonder	Voorbeeld
Selection tool (vervangt het oude Mass Edit tool)	Niet voor invoer. Dient om elk element snel te verplaatsen of bewerken, en te zoeken in welk tool iets is gemaakt. Slim kopiëren, knippen en plakken. Horizontaal spatiëren van muziek. Verdeling v/d maten over systemen.	Gaat meteen naar juiste tool & layer. Klik opnieuw voor overlappende elementen. Zoom in/uit om de werking te verbeteren. Verplaats geselecteerde maten naar een ander systeem met de pijltjestoetsen. Metatools: 6,7,8 en 9 voor transponeren.	Kies het SELECTION TOOL (of druk ESC [Mac: COM-SHIFT-A]), klik op een element om het te selecteren, dubbelklik op een element om het te bewerken. Transponeren, kopiëren, augmentatie, noten groeperen per lettergreep, bepaalde maat- of nootgehechte elementen wissen in selectie...
Graphics tool 	In- en uitvoer van afbeeldingen.	Kan (delen van) pagina's opslaan als tekening.	Muziekafbeeldingen in tekstverwerker plakken.
Resize tool 	Vergroten of verkleinen van een pagina, systeem, balk, noot of nootkop.	Alle aangehechte elementen worden mee vergroot of verkleind.	De balk van het solo-instrument kleiner maken dan die van de pianobegeleiding.
Note Mover tool 	(Knippen en plakken van noten). Niet aanbevolen; zie SELECTION TOOL.	Hiermee kunt u noten naar een andere balk verplaatsten (gebruikelijk bij klaviermuziek).	
Staff tool* (de metatools van het staff tool zijn de staff styles)	Notenbalken invoegen/verwijderen. (Klikken kan enkel in scroll view!) Bepaalt ook de verticale plaatsing van de balken in een systeem. Eigenschappen instellen van de notenbalk en elementen tonen of verbergen (in het hele bestand) .	Kan notenbalken groeperen, met of zonder accolades of haken 2011 ook in fragmenten. 2011 lege balken verbergen en automatisch weer tonen als ze niet meer leeg zijn Staff styles: De eigenschappen van een notenbalk kunnen plaatselijk gewijzigd worden met een 'staff style'.	Instrumentnaam (lang & afgekort), transponerend instrument. Tonen/verbergen van volta-vakjes, maatnummers... Staff styles: de houtblazer of slagwerker verandert van instrument: een staff style past de transpositie, notenbalk e.d. aan.
Clef tool* 	Sleutels plaatsen.	U kan zelf sleutels ontwerpen.	Sleutels kunnen ook in de maat staan.
Repeat tool* 	Herhalingstekens en toebehoren.	Zowel grafisch als bij afspelen van muziek.	D.S. al
Measure tool 	Maten, maatstrepen, maatnummers Maatcijfer en voortekening verbergen.	Lege maten groeperen in 'multimeasure rests'. 2011 Een nieuwe beweging beginnen	

Tool	Gebruik	Bijzonder	Voorbeeld
Time Signature tool* 	Maatcijfer instellen voor één of meer maten (kan verborgen worden met het measure tool.)	Kan een andere waarde tonen dan de inhoud (met “options – use a different time signature for display”). Handig voor een opmaat!	$\frac{2}{4}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{6}{8}$ $3+\frac{3}{8}+\frac{2}{8}$
Key Signature tool* 	Toonaard/voortekenig instellen voor één of meer maten (kan verborgen worden met het measure tool.)	Let op de modaliteit (majeur/mineur). Dit is belangrijk voor de wijzigingstekens, akkoorden en transposities.	
Tuplet tool* 	“Antimetrische figuren” (triolen e.d.) maken en aanpassen met boog/haakje.	Kan ook gebruikt worden om het eigenlijke ritme te omzeilen (bv. tremolo).	
Articulation tool* 	Aanduiding bij één noot met een zeer gedetailleerde plaatsing: kan buiten de notenbalk, horizontaal centreren, niet botsen met lijnen van notenbalken...	Articulaties kunnen niet doorlopen in een volgend systeem (bv. golvende lijn, triller...) Aparte instelling voor boven/onder de noot. Kan effect hebben bij afspelen (voor 1 noot).	
Smart Shape tool* 	Slimme (bind)bogen en lijnen. Zeer vrij zelf te ontwerpen.	Smart shapes kunnen wel doorlopen in een volgend systeem en veranderen van vorm wanneer nodig, en kunnen afspelen.	
HyperScribe tool 	Real-time noten, koppeltekens en triolen inspelen met MIDI klavier, voor 1 of 2 notenbalken. Kan niet bewerken; wel overschrijven.	Vereist een tempo bij het inspelen – maar dit kan u zeer flexibel aangeven met het pedaal.	Voor alles wat u vlot kan en wil inspelen op het MIDI klavier. Dit tool wordt minder geschikt naarmate de muziek ritmisch gevarieerder wordt. Niet bruikbaar voor kleine correcties.
Speedy Entry tool 	Invoer van noten, wijzigingstekens, versieringsnoten, koppeltekens , triolen enz... in 1 notenbalk. Waardestrepen maken of breken.	Via het toetsenbord, met of zonder MIDI. Vereist geen vast tempo bij het inspelen. Werkt per maat.	Voor eender welke muziek. Akkoorden die niet met MIDI te spelen zijn, kan u via het toetsenbord invoeren of aanvullen.
Simple Entry tool 	Invoer van noten, wijzigingstekens, versieringsnoten, koppeltekens , triolen enz... in 1 notenbalk. Waardestrepen maken of breken.	Alle items zijn zichtbaar en aanklikbaar op de panelen. Zeer intensief gebruik van de muis (en uw pols en vingers!!).	Handig voor kleine correcties, want u werkt per noot, niet per maat.
Chord tool* 	Akkoordsymbolen en -diagrammen. Invoer via toetsenbord of MIDI.	Akkoorden transponeren mee bij modulatie of capodaster. U kan Finale akkoorden “aanleren”. 2010 Akkoorden eenvoudig te plaatsen bij elke tel, ook waar geen noten staan.	

Tool	Gebruik	Bijzonder	Voorbeeld
Lyrics tool 	Gezongen tekst per lettergreep.	Tekst zit in strofen, refreinen en secties.	Kun- nen hun bu- ren niet hel- pen
Expression tool* 	Tekst of tekening (shape) met vaste positie t.o.v. een maat of noot, in cm of in EDU uitgedrukt (1 kwart noot = 1024 EDU). 2010 Rehearsal marks met automatische bijwerking (op nummer, alfabetisch...)	Kan afspelen. 2009 Elke expression hoort tot een categorie met typische instellingen. Vele kan u overschrijven. Met een “staff list” zegt u in welke balken dit moet verschijnen (partituur en partij!). Staff lists zijn strikt gebonden aan een categorie.	<i>mf dynamic</i> Adagio (♩ = 54) <i>tempo mark</i> <i>Poco rall. tempo alteration</i> <i>Espressivo expressive text</i> arco technique text A <i>rehearsal mark</i>
assign to measure Text tool assign to page	Tekst met een vaste positie t.o.v. een maat (enkel cm; niet in EDU). Tekst die op een vaste positie op één of meerdere paginas staat.	Lay-out aanpassen kan in de partituur. Lay-out aanpassen kan in de partituur. 2007 Kan de naam v/d partij tonen.	Tussentitels, lange blokken tekst die eenvoudig herschikt kunnen worden, bv. in partijen. Titel, uitgavenummer, paginanummer, copyright. Bestandsnaam, afdrukdatum, duurtijd...
Page Layout tool 	Plaatsing en marges van systemen. Pagina-instellingen, paginamarges.	Een systeem op een nieuw blad laten beginnen met een “page break”. Extra ruimte in een systeem, voor en na de muziek.	
Special Tools tool 	Diverse grafische afwerkingen en verplaatsingen: verplaatst noten en notenkoppen, puntjes, wijzigingstekens en koppeltekens. Verlengt, verkort en ontdubbelt steeltjes. Wijzigt details aan de waardestrepen. Vervangt notenkoppen en steeltjes.		
Ossia tool 	Niet aanbevolen. Balken verbergen: zie 2011 collapse (staff tool). Maten verbergen: zie 2011 Staff tool, cutaway. Balken verkleinen: zie Resize tool.		
Midi tool 	Gedetailleerde aanpassingen i.v.m. het afspelen van noten. Veel van deze aanpassingen kan u ook met het Articulation tool doen.		
Tempo tool 	Aanpassingen van het tempo. U kan het tempo ook bepalen en bijregelen (accel., rit.) met het expression tool en de 2006 TempoTap staff (zie Studio View).		

* Dit tool gebruikt metatools: u kan 36 toetsen (0–9 en a–z) programmeren om een bepaald element sneller in de partituur te plaatsen.